

Samrådsredogörelse
Ansökan om förlängd
koncession för
40 kV-luftledningarna mellan
Junosuando och
Muodoslompolo
Pajala kommun, Norrbottens län

2017-10-25

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	3
2	SAMRÅDETS GENOMFÖRANDE	3
3	INKOMNA YTTRANDEN OCH SYNPUNKTER	4

BILAGEFÖRTECKNING

Bilaga 1 Inbjudan till samråd och samrådsunderlag.

Bilaga 2 Sändlista Myndigheter, organisationer och företag

[REDACTED]

Bilaga 4 Annonser

Bilaga 5 Inkomna yttranden

[REDACTED]

1 Inledning

Samråd enligt 6 kap 4 § miljöbalken har genomförts. Samrådet syftar till att Vattenfall Eldistribution (nedan benämnd Vattenfall) ska söka förlängd koncession (tillstånd), för 40 kV luftledning mellan Junosuando och Muodoslompolo, 714JX som en del av PL762 i Pajala kommun i Norrbottens län.

Denna samrådsredogörelse är en redogörelse för hur samrådet har genomförts, vilka samrådskontakter som tagits, vilka synpunkter som inkommit och vilka åtgärder som de inkomna synpunkterna innebär.

Samrådsredogörelsen utgör en del av koncessionsansökan enligt Ellagen (1997:857) som skickas till Energimarknadsinspektionen.

2 Samrådets genomförande

Den 29 maj 2017 skickades samrådsunderlag med information om ledningarna och inbjudan till samråd (**Bilaga 1**) via post och/eller mail till länsstyrelsen i Norrbottens län, Luleå kommun, övriga berörda myndigheter, organisationer, föreningar, samebyar (**Bilaga 2**) samt till fastighetsägare och rättighetsinnehavare inom en korridor på 200 m längs befintliga ledningar och alternativa sträckningar (**Bilaga 3**). Sista dag för yttrande var 30 juni 2017.

De berörda inbjöds att inkomma med synpunkter på projektet. I samrådsunderlaget presenterades information om planförhållanden, den planerade verksamheten och dess förutsedda miljöpåverkan.

Annonsering om samråd skedde i Norrbottens Kuriren och Norrländska Socialdemokraten den 29 maj 2017 (**Bilaga 4**). Annonser innehöll information om den planerade verksamheten, information om var samrådsunderlag kunde erhållas och var synpunkter kunde lämnas. Informationen publicerades även på Vattenfalls hemsida där även samrådsunderlaget fanns att hämta.

Vattenfall har uppmärksammat att ett antal personer i den omfattande adresslistan över berörda fastighetsägare och rättighetsinnehavare inte fått samrådsunderlaget. Vattenfall har därför genomfört ett kompletterat samråd med dessa personer. Den 25 augusti 2017 skickades samrådsunderlaget ut, se **Bilaga 1**, till fastighetsägare och rättighetsinnehavarna i **Bilaga 3**. Sista dag för yttrande var fredag den 15 september.

Se **Bilaga 5** för yttranden.

3 Inkomna yttranden och synpunkter

Nedan presenteras de huvudsakliga synpunkterna i inkomna yttranden direkt följt av Vattenfalls bemötande på synpunkterna (i kursiv stil).

Se yttranden i sin helhet **Bilaga 5**.

Elsäkerhetsverket

Elsäkerhetsverket har i dagsläget inget att erinra utan förutsätter att gällande bestämmelser om hur en starkströmsledning ska utföras enligt gällande ELSÄK-FS 2008:1 uppfylls.

Vattenfall: Vattenfall noterar detta och kommer att följa gällande bestämmelser.

██████████ (fastighetsägare)

Yttrande hävdar att Vattenfall kan behålla ledningssträckningen alternativ 2A under förutsättning att Vattenfall ersätter utebliven skogstillväxt med bredden 34 meter och i detta fall 391 meter. Vattenfall tjänar på ledningsrätten. Skälig ersättning vore ca 280 kr/skogskubik + moms och därtill kommande index. I dagsläget har Vattenfall överskridit gällande koncession med 10 år.

Vattenfall: I samband med att elförbindelsen byggdes utbetalades en engångsersättning som i huvudsak består av intrångsersättning och ersättning för eventuell skog som måste avverkas.

Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen i Norrbottens län välkomnar en omställning till 100% förnybar energi varvid en fungerande infrastruktur är viktig. Samtidigt finns vetenskapliga insikter manifesterade i såväl nationell som globala miljömål med innebörden att biotoper av betydelse för den biologiska mångfalden inte får förstöras. Det innebär i praktiken att sammanhängande avsnitt i landskapet behöver hållas helt fria från vissa typer av etableringar. Anläggande av objekt som kräver markåtkomst måste göras samt till områden som inte har några höga naturvärden. Luftledningar innebär faror för utsatta fåglar och fladdermöss, stora ingrepp med kalavverkning av skog, anläggande av vägar som sammantaget innebär en fragmentering av landskapet.

Med ovanstående argument förkastas alternativ B2 då det på aktuell sträcka återfinns naturvärden samt riksintressen som måste bevaras. Länsförbundet förordar alternativ A2 (befintlig sträckning) för fortsatt utredning. Länsförbundet anser att det inte är tillräckligt med den skrivbordsstudie av naturmiljön som nämnt i samrådsunderlaget utan att det i detta fall måste till en naturvärdesinventering genomföras enligt svensk standard SS199000 med komplement SIS/TR 199001. Resultatet från denna inventering ska utgöra grund för den fortsatta planeringen.

Vattenfall: Vattenfall noterar detta. Under MKB-arbetet har behovet av ytterligare utredning och fältutredning utretts. Vattenfall förordar befintlig ledning och bedömer att en fågel- eller naturinventering i fält inte är nödvändig då ansökan gäller en befintlig ledning och då förhållandena längs ledningen inte kommer att ändras.

Norrbottens Ornitologiska Förening (NOF)

NOF vill på det här stadiet bara markera att befintlig sträckning förordas, alternativ A2. Dessutom bör fågelsavvisare sättas upp om ledningen passerar flyttled ex vid älvpassager.

Vattenfall: Vattenfall noterar detta. Under MKB-arbetet har fågel frågorna och behovet av fågelavvisare utretts och bedömts.

██████████ (fastighetsägare)

Detta beskriver ██████████ att han ser från sitt köksfönster; en kraftledning på två stolpar som är ca 25 m höga, och på en 35 m bred ledningsgata.

Denna ledning som passerar Kangos by och klyver Kangos by i två halvor, har medfört stora hälsoproblem för innevanarna i Kangos by, och inte har möjlighet att bygga i närheten av ledningen på grund av byggnadslov inte beviljas till närbelägna byggnader. Men byn är från 1600 - talet så det finns bostäder där ledningen går väldigt nära.

I inbjudan till samråd så finns texten att *"ledningsgatan utgör en del av landskapsbilden"*. Detta är en påtvingad landskapsbild vilket inte är någon naturlig landskapsbild i en by där naturen är den viktiga resursen, och givetvis är en sådan ledning en förfulande anordning, som denna ledning med en ledningsgata på 35 m och stolpar som är ca 25 m och med elledningar som ingår är givetvis extremt förfulande landskapsbild. Vattenfall avverkar och röjer ner träd regelbundet på ledningsgatan till 32 m och inga småträd tillåts att växa. Luleå Energi har motsvarande ledningsgator på 18 m och säkerställer sina ledningar mot strömavbrott. Jag har varit i Luleå i 40 år och har bara upplevt några strömavbrott (<5). Luleå Energi har Sveriges lägsta nätavgift i motsats till Vattenfall som har Sveriges högsta nätavgift. Så min uppfattning är att Vattenfall okynnes avverkar träd. I Tornedalen växer träden så långsamt att det tar minst 50 år innan de blir så stora att det börjar närma elledningen.

Vattenfall skriver att Alternativ A2 berör inga detaljplaner eller områdesplaner emedan alternativ B2 berör detaljplanerat område den sträckan genom Junosuando. Detta är skrivet av Vattenfall för att rättfärdiga alternativ A2, men dragningen för alternativ B2 behöver inte dras igenom Junosuando by, det finns andra alternativ till sträckning som inte behöver läggas på detaljplanerat område, Det är inte seriöst att skriva så att det skulle vara den enda tänkbara sträckningen från Junosuando.

Det finns fall från USA där dylika ledningar har medfört att befolkningen har fått cancer och kluster av cancer har blivit resultat av att kraftledning som går över befolkningen. På grund befolkningens; hälso-, natur- och miljöskäl så bör den framtida ledningen dras enligt alternativ B2 med ändringen, att den följer befintlig sträckning från Junosuando. På detta sätt undviker att ledningen hamnar på detaljplanerat område i Junosuando, dvs. så långt som möjligt från bebodda trakter eller där det inte finns någon befolkning.

Yttrande har inte fått tillsänd någon "Inbjudan till samråd" utan blivit informerad av en granne och undrar varför han inte fick någon inbjudan.

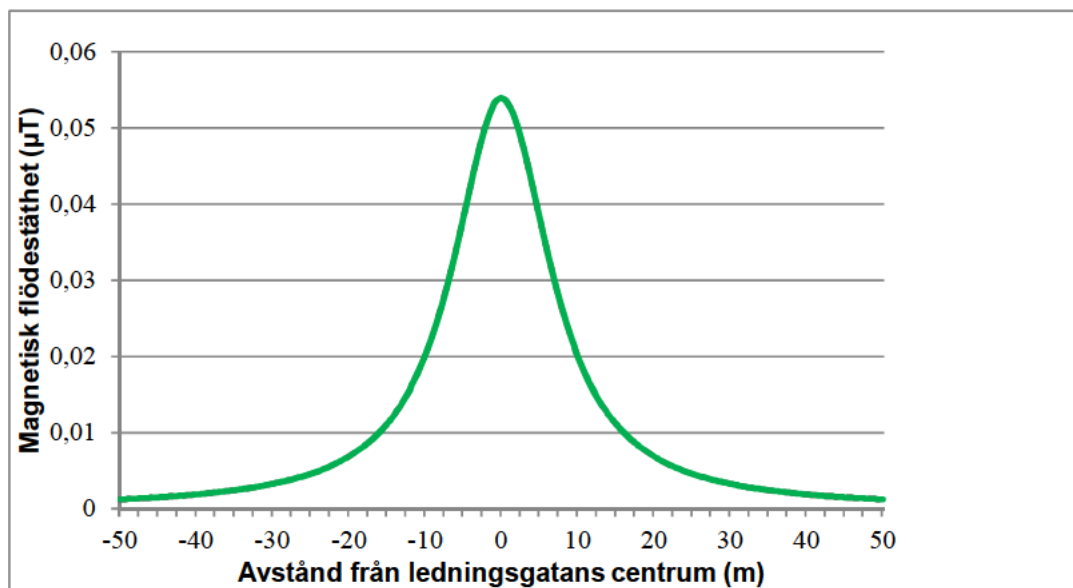
Bilden med hjulspåren i kraftyledningsgatan är tagen på ██████████ fastighet. ██████████ har påpekat detta för Vattenfalls personal i Luleå hösten 2016 att anser att entreprenör som avverka åt Vattenfall gjorde ett mycket dåligt arbete i augusti 2016. Utan att få någon som helst respons av Vattenfall efter påpekande. Entreprenören orsaka bläckor på träd, körde ned och skadade träd, som var utanför ledningsgatan, skadade mitt motionsspår, skröpade ned där de for fram.

Vattenfall: Vattenfall noterar detta och utreder påverkan på landskapsbilden, hälsa, natur och övrig påverkan i miljökonsekvensbeskrivningen. Figur 1 redovisar en magnetfältskurva från en magnetfältsberäkning som genomförts för den befintliga ledningen. Storleken på de magnetiska fälten kring en kraftledning beror på faslinornas höjd, avståndet mellan dem och strömmens storlek. Magnetfältsberäkningen visar att magnetfältets styrka under ledningen endast är 0,06 μT och redan efter ett par meter har avklingat till att vara mycket svagt. Beräkningar av magnetfält från den aktuella ledningen redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen tillsammans med en bedömning av omgivningspåverkan.

En utförligare beskrivning av hur alternativutredningen gått till presenteras i miljökonsekvensbeskrivningen.

Stolparna är upp till 17 meter höga genom Kangos by. De högsta stolparna används exempelvis vid väg passager och ledningskorsningar.

För att bibehålla en ledningsgata trädsäker måste denna kontinuerligt underhållas. Med underhåll menas att skogsgatan röjs helt och hållet, samtidigt som farliga kanträd utmed luftledningen avverkas. Underhållsåtgärderna görs regelbundet, ungefär vart åttonde år. Røjningen görs normalt motormanuellt med röjsåg. Enstaka lågväxande buskar sparas så länge de inte överstiger ca 3 meter.

Figur 1. Magnetfältets utbredning i meter för aktuell ledning.

Vattenfall har uppmärksammat att ett antal personer i den omfattande adresslistan över berörda fastighetsägare och rättighetsinnehavare inte fått materialet. Vattenfall har därför skickat ut samrådshandlingen för ett kompletterat samråd till dessa personer.

Vattenfall har kontaktat entreprenören för återställningen av markskadorna där bilden i [REDACTED] yttrande är tagen. Återkoppling sker till [REDACTED]

[REDACTED] (fastighetsägare)

[REDACTED] framför frågan varför inte mer görs för att flytta ledningen långt från bebyggelse. [REDACTED] framlägger även att det finns ett markant överskott på cancer närmast högspänningsledningen jämfört med andra områden i Kangos. Invånarna är livrädda för

att spänningen försvagar immunförsvaret. Om Vattenfall skriftligen kan garantera att spänningen från dessa ledningar inte påverkar hälsan samt att Vattenfall gör ett ersättningsavtal med ersättning tillbaka i tiden om forskning visar att det funnits förhöjda risker av spänningen på hälsan, då kan [REDACTED] gå med på att ledningen finns kvar.

Vattenfall: Vattenfall noterar detta. Se beskrivning av magnetfältsvärden i yttrandet till [REDACTED]. Beräkningar av magnetfält från den aktuella ledningen redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen tillsammans med en bedömning av omgivningspåverkan.

Pajala Kommun

Plan och miljönämnden ser positivt till alternativ A2, att koncessionen förlängs för befintlig ledning. Nämnden förväntar sig att miljökonsekvensbeskrivningen redovisar magnetfältberäkningar i anslutning till bostäder.

Vattenfall: Vattenfall noterar detta. Beräkningar av magnetfält från den aktuella ledningen redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen tillsammans med en bedömning av omgivningspåverkan.

Skanova

Skanova har inget att erinra.

Vattenfall: Vattenfall noterar detta.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen förordar alternativ A2 där inga nya störningar tillkommer på natur- och kulturmiljöer samt att Alternativ A2, ur en skogsproduktionsaspekt inte medför att ytterligare produktiv skogsmark tas i anspråk.

Alternativ A2 innebär att ledningsgatan kommer att passera över eller i närheten av flertalet kända kulturmiljöer. Ledningens sträckning genom landskapet samt byggandet av ledningsgatan riskerar att skada kulturmiljöerna i området.

Alternativ B2 riskerar att få en stor negativ påverkan på flertalet befintliga naturvärden och rödlistade arter. Alternativ B2 skulle också innebära flertalet nya passager över vattendrag, varav flertalet Natura2000-klassade ska anläggas. Detta bedömer vi kan utgöra en risk för skador på vattenmiljöerna och de angränsande kantzonerna.

Vattenfall: Vattenfall noterar Skogsstyrelsen synpunkter och hanterar dessa i miljökonsekvensbeskrivningen.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

SSM bedömer att underlaget i huvudsak är tillfredställande ur ett strålsäkerhetsperspektiv. SSM har dock noterat att det finns ett antal byggnader där det kan förväntas att människor vistas varaktigt i kraftledningens närområde, här bör möjligheter att genomföra åtgärder övervägas. Mätningar i vanlig boendemiljö indikerar att magnetfältsnivåer upp till 0,2 μ T i årsmedelvärde vanligt förekommande. Möjligheter att vidta åtgärder för att begränsa exponeringsnivåerna bär övervägas. Det är viktigt att det redogörs för påverkan av magnetfält för omgivande bebyggelse i kommande miljökonsekvensbeskrivning.

Vattenfall: Vattenfall noterar detta. Beräkningar av magnetfält från den aktuella ledningen redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen tillsammans med en bedömning av omgivningspåverkan.

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har inget att erinra mot upprättat förslag.

Vattenfall: Vattenfall noterar detta.

Trafikverket

Trafikverket har inget att erinra mot befintligt alternativ A2. Vid val av alternativ B2 (ny sträckning) har Trafikverket synpunkter på vad som behöver beaktas vid anläggande av nya ledningar då dessa berör statlig infrastruktur.

Vattenfall: Vattenfall noterar Trafikverkets synpunkter.

██████████ (fastighetsägare)

██████████ vill börja med att meddela att han som fastighetsägare/sakägare inte fått ta del av samrådet initialt utan först efter påstötning. Samtidigt vill han som fastighetsägare meddela att han inte motsätter sig koncession för en ledning mellan Junosuando och Muodoslompolo.

Den bästa sträckningen är efter befintlig väg mellan Kangos och Keräntöjärvi. Genom att flytta ledningen invid vägen som går mellan Kangos och Muodoslompolo samlas all infrastruktur inom ett begränsat område vilket är positivt för ledningens driftsäkerhet och ger ett minskat markintrång. Vattenfall lokalnät har redan flyttat sina ledningar invid befintlig väg och jag anser att Vattenfall regionnät borde göra på samma sätt. För övrigt anser jag att alternativ B2 inte är en rimligt alternativ och kan strykas helt.

██████████ som fastighetsägare till ██████████ anser att ledningen bör flyttas nära den befintliga vägen mellan Junosuando och Muodoslompolo, i vart fall i området öster Lainio älv där väg och ledning löper parallellt med befintlig väg.

Vattenfall: Vattenfall noterar ██████████ synpunkter. Att flytta ledningen enligt yttrandes synpunkter skulle innebära en påverkan på bebyggelse nedströms älven. Det finns inte heller några speciella skyddsvärda intressen som skulle gynnas av en flytt och den samlade nyttan för omgivande miljö av att flytta ledningen är låg. Vattenfall bedömer att den enskildes nytta ej överväger de intrång och kostnader som en flytt av ledningen innebär.

Fastighetsägaren står med i sändlistan för det kompletterande samrådet.

██████████ (fastighetsägare)

██████████ framför frågan varför Vattenfall prospekterar för en ny ledning över huvud taget, när den medför så mycket kostnader och problem? När den gamla fungerar, bara man byter ut stolpar och tråd? Mycket väsen för ingenting?

Vattenfall: För att driftsätta en ledning krävs tillstånd, så kallat nätkoncession för linje, enligt Ellagen. Den befintliga ledningens tillstånd har upphört att gälla. För fortsatt drift av ledningen krävs ett nytt tillstånd. En tillståndprocess innefattar att en miljökonsekvensbeskrivning upprättas och enligt miljöbalken 6 kap 7 § ska miljökonsekvensbeskrivningen innehålla en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar". I det här fallet förordar Vattenfall befintlig ledning.